

ФРАЗЕАЛАГІЧНЫЯ АДЗІНКІ З КАМПАНЕНТАМ *БРАТ*
У БЕЛАРУСКАЙ І КІТАЙСКАЙ МОВАХ

Моўная карціна свету кожнага народа з'яўляецца адлюстраваннем нацыянальнага менталітэту. Фразеалагізмы як сродак рэпрэзентацыі карціны свету змяшчаюць у сабе фрагменты культуры, захаванай пакаленнямі. Фразеалагічныя адзінкі (далей – ФА) з'яўляюцца сродкам адлюстравання асаблівасцей нацыянальнага светапогляду. Даследаванне прысвечана **праблеме** супастаўлення карцін свету беларускага і кітайскага народаў праз фразеалогію. Мэта даследавання – выяўленне ўнікальных і ўніверсальных канцэптуальных прымет нацыянальнага менталітэту праз прызму фрагмента сваяцкіх адносін на матэрыяле ФА з кампанентам *брат*. **Аб'ектам** з'яўляюцца ФА з кампанентам *брат*, выбраныя з беларускіх і кітайскіх парэміялагічных слоўнікаў.

ФА выяўляюць стаўленне кожнага народа да сваяцкіх адносін. Напрыклад, фразеалагічныя адзінкі *свой брат* і *如兄如弟* 'быць ў добрых і блізкіх адносінах', або *称兄道弟* 'назваць адзін аднаго пабрацімамі' адлюстроўваюць фізічную ці духоўную блізкасць, блізкасць паводле поглядаў, што не абавязкова азначае кроўную сувязь.

У іншых выпадках выяўляюцца асаблівыя рысы абедзвюх фразеалагічных сістэм. Адзінкі *на брата* 'кожнаму, на кожнага', *сам чорт не брат* 'абсалютна чужы чалавек', не маюць дакладных эквівалентаў з тым жа кампанентам. Фразеалагізмы *ваш брат*, *іхні брат* дэманструюць такія традыцыі, уласцівыя славянскім народам, як роўнасць паміж людзьмі, падзел на сваіх або чужых.

Кітайская фразеалогія часцей за ўсё адлюстроўвае канфуцыянскія каштоўнасці, якія замацоўваюць строгую іерархію ўнутры роду, узводзяць сям'ю ў культ. Напрыклад, *兄友弟恭* 'старэйшы брат добры, малодшы пачцівы', *兄肥弟瘦* ахвяраваць сабой дзеля выратавання блізкага', *兄终弟及* 'пераход спадчыны ад брата да брата'. У кітайскай фразеалогіі спалучэнні са старэйшым і малодшым братамі прэзентуюць іерархічную мадэль адносін: старэйшы выступае апекуном, малодшы - пакорлівым і адданым. Гэта з'яўляецца праекцыяй дынастычнай мадэлі на звычайную сям'ю. У старажытным Кітаі такім чынам перадавалася не толькі маёнасць, але і адказнасць за род.

Такім чынам, у абедзвюх мовах кампанент *брат* выкарыстоўваецца для адлюстравання блізкасці, не заўсёды кроўнай. У беларускай мове ФА дэманструюць ідэю роўнасці, людзей блізкіх па духу або роду заняткаў. У кітайскай моўнай карціне значэнне гэтага кампанента ў фразеалагізмах адлюстроўвае іерархічнасць, гістарычную пераемнасць і канфуцыянскую традыцыю.